

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDÓSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Nagy igazságtalanságok.

Írta: *Kossuth Ferenc.*

A munkapárt még most is folytatja azt a hadviselési módot, amelyet új névvel újjászületése óta folytatott, vagyis azt, hogy mindig a koalíciót szidja és szarral dobálja.

Oly kiáltások hangzanak el a nagy tömegből, melyek az embert megdöbbenítik, mert azt bizonyítják, hogy a kiáltó törvényhozónak fogalma sincs arról, hogy tulajdonképpen miért szidalmaz, midőn felkapott, üres és az igazságot, a méltányosságot teljesen nélkülöző jelszavakat kiáltoz.

Legtöbben a kvóta felemelésén lovagolnak, ezt vagdossák folyton az ellenzék fejéhez és ezzel akarják sebezni azt az „átkos” koalíciót, amely az ő előbbi negtstesülésüket úgy elsöpörte, hogy közülök alig maradt egy is a Házban.

Azzal a rivalgó szemrehányással, hogy a koalíció megszavazta a kvóta felemelését, hiszik legkönnyebben befeketíthetni az előző kormányt és többségét, mert hitük szerint a nemzet zöme már elfelejtette a kvóta felemelésének kényszerítő okát és csak magára az ellenszenves tényre emlékszik vissza. Azonban az okot elhallgatni, de a tényt folyton felhozni nem helyes, nem lojális dolog, de hát a franciák, akik műveltebbek, azt mondják: „*a la guerre comme á la guerre*”, ami szabad fordításban annyit jelent, hogy a háboruban minden szabad.

Ez a tétel azonban könnyen megcáfolható: például a robbanó, vagy a mérgezett golyók használása nem szabad; tehát még sem minden szabad.

Vannak olyan dolgok a háboruban, de a politikai vitákban is, amelyekhez folyamodni nem szabad. A vitákban sem, ha ezeknek komolyságát fentartani akarjuk. Am szidjanak, korholjanak a kvóta felemeléséért, ha előbb lojálisan elmondották ennek az okát; csak hogy akkor a legtöbbnek lelkiismerete tiltaná a szidalmazási divat meg nem fontolt követését.

Annál kevésbé szidalmaznának e téren, mert eszükbe jutna, hogy saját maguknak más néven élt megtestesülése (a kimult, de bennük feltámadt szabad-elvű párt) minden kényszer nélkül és kizárólag opportunitásból felemelte a kvótát 31.4 százalékról 34.4 százalékra, vagyis minden kényszer nélkül három százalékkal emelte a kvótát.

Milyen joggal veti tehát az új név alatt feltámadt párt a koalíció szemére azt, hogy ugyancsak felemelte a kvótát, de nem kényszerhelyzet nélkül, hanem azon csaknem hihetetlenül súlyos nyomás kényszerhelyzetében, melyet az osztrák kormány gyakorolt azzal a határozott kijelentésével, hogy ha a kvóta-emeléssel nem tételik lehetővé a vám-szerződésnek a birodalmi gyűlésen való

keresztül vitele, akkor a garanciálisnak hitt magyar 1899-iki törvényben kontemplált status quo föntartását semmibe sem veszi, mert ebbe soha semmi osztrák kormány bele nem egyezett és egyidejűleg lejárván a vasutak tarifáinak szerződése, ezt arra fogja törhetlen szigorral kihasználni, hogy az osztrák vasutakon a differenciális tarifák felállításával teljes lehetetlenné tegye összes kivételünket. Ugyanakkor lejárván a vámbevételek kvótászerű felosztására vonatkozó szerződés is, az osztrák kormány azzal fenyegetett, vissza fogja tartani az osztrák határon beszedett összes vámo at (melyek a vámbevételek 80 százalékat képezik), továbbá elzárja az összes osztrák hitelforrásokat a magyar hitelt igénylők elől és szigorúan kizárja az osztrák tőzsdékről a magyar értékeket.

Ezen élet-halálharcban Magyarország is nagy károkat okozhatott volna Ausztriának; de ennek dacára a küzdelem nem lett volna egyenlő. Nem képzelték tehát hazafias érzelmű ember, aki ezeket tudva és nem következetesen és szeszélyesen ignorálva, másképpen cselekedett volna, mint a koalíció.

A kvóta emelése tehát mi tőlünk ki lett erőszakolva, de sikerült helyette oly kikötéseket eszközölnünk, melyek a pénzáldozatot jelentékenyen csökkentik, továbbá oly mérhetlen horderejű előnyöket, mint például a külön autonóm és időhöz nem kötött vámtarifa, melynek hátránya, hogy azonos a közössel, mert ha Ausztriával szemben is alkalmaztatik a tarifa, a legteljesebben prohibítív, tehát a jövőben legerősebb védbástyánkat képezi a közgazdasági téren.

Aki e tényeket tudja, melyeket mint miniszter, tehát felelős állásban annak idején a nyilvánosság elé is hoztam (ugy, hogy kétségbe nem vonhatóknak kell ezeket tekinteni), az nem veheti a kvóta emelését a koalíció szemére, ha a mindenkire köteles méltányosság fogalmát a legcsekélyebb mérvben tisztelni akarja.

Nem teheti ezt még azért sem, mert a mostani többség előbbeni megtestesülése kötötte azokat a szerződéseket Ausztriával, amelyek mind egyszerre jártak le és amelyek együttes lejárvása oly rettenetes erejű fegyvert adott az osztrák kormány kezébe.

Az lenne erre mondható, hogy a kényszerhelyzet tehát ismét előállhat és az akkori osztrák kormány épen úgy fogja azt kizsákmányolhatni. Ez így is van; és épen ezért van százszoros igaza pártunknak, amely az elfajult közös-ügyes 67 ellen küzd és helyébe a 67-ben ugyanis elismert 48-at akarja ültetni. És mintha hallanám erre az üres jelszavas rivalgást: mikor kormányon voltak, a 67-es alapon kormányoztak. De hiszen az új alapot forradalom nélkül nem lehet másképpen megcsinálni, mint a régiből kiindulva.

Ép ily igazságtalan a másik vád, hogy a koalíció semmit sem csinált. Aki ezt kiabálja, az a magyar törvények gyűjteményét soha nem vette kézbe, máskülönben észrevette volna a tömegeges törvényalkotást a koalíció korszakában.

Összetéveszti az illető a koalíció utolsó évét az előbbiekkel, elfelejtve, hogy ezen egész évnek kilenc hónapján át lemondott állapotban volt a kormány, tehát a cselekvés lehetőségét nélkülözte.

Erre az utolsó évre emlékszik az illető, a többit pedig felejtí és yádol, belemerülve nyakig az igazságtalanságba s a legtöbb esetben elárulva, hogy nem vette magának még a fáradtságot sem, hogy utána nézzen divatos munkapárti jelszavai alapjának.

Máskülönben ha még oly tehetetlen és szürke lett volna is a nemzet akkori vezéreiből alakult koalíciós kormány, még akkor sem igazolnák az elődök esetleges hibái az utódok kétégtelen hibáit; és magát nem menti, de önmagára vet árnyat az, aki nem a maga tetteiből, hanem elődje lerántásából él.

— „*Hazugságok*”. A mai kormány egyik befentes félhivatalos organumának vezető helyén ékeskedik e cím négy cicerós vastag betűkkel. Alcímek is vannak. Az első így szól: „Kossuth Ferenc hazugságai”. A második pedig azt mondja: „Justh Gyula hazugságai”. A két egész oldalon ezenkívül egy hasábon és még öt sorban gyalázkodó betűhalmazt nem olvastuk. Igazi magyar ember már az ilyen címektől is csömört kap. Eszünkbe sem jut, hogy akár Kossuth Ferenc nagy hazánkfiát, akár Justh Gyula tiszteletré méltó nevét védelmezzük. Mind a ketten annyira benne vannak a magyar nemzet szívében, oly magasan állanak a puritán jellem és hamisítatlan igaz hazafiság terén, hogy oda a kormányépítmény megvásárolt piszkolódások közel nem férközhetnek. S ha mégis leszögeztük a mai Khuen-Héderváry-kormányra igen jellemző három darab cikkelycímét, ezt azért tettük, hadd lássa a székely nép, hogy a nemzet nagy embereit minő kiszólásokkal tiszteli meg a kormány félhivatalos sajtójában csak azért, mert ez a két ellenzéki vezérférfi a hazafiság érdekében dolgozik; csak azért, mert ez a két kimagasló ellenzéki vezér a magyar nemzet igazi függetlenségének szent ügyét szolgálja és Bécs előtt nem hajlong egyik sem. Aki ilyen címeket ír lapja élére, az ne dühöngjön „A Nap” ellen. Az a kormány, mely ilyen című cikkekben látja jónak védelmeztetni magát és gyaláztatni a nemzet igazi vezéreit, annak már csakugyan kevés reménye lehet az életre. Az ilyen címek után már az örület vagy a vesztesség következik... Józan ésszel egyebet gondolni nem lehet.

Magyarország nem adta el magát és jogait se a pragmatika szánkióval, sem a kiegyezéssel, sem a királyi hatalomnak, sem az uralkodóháznak; még kevésbé más i egen hatalomnak vagy nemzetnek.

A jegyzők közjogi helyzete — 3. a közigazgatásban.

Dr. Koncz János székelyderzi körjegyző felolvasása.

A község jegyzője a közigazgatási jogban, mint egyedhivatal jelenik meg eléggé szűkre szabott hatáskörrel, de annál több munkával, kötelezettséggel. A közigazgatásban a cselekvő államot látjuk, vagyis az államot a maga tevékenységében. Természetes, hogy ezt a tevékenységet nem maga az egyesek feletti eszmei állam, hanem az állam által alkotott szervek fejtik ki.

Az állam által törvényekben lelt akaratából alkotott ilyen szerv a község jegyzője is, kire az a fontos feladat hárul, hogy egyfelől a teoretikus elvek szerinti jogszabályokat a való életben alkalmazza, vagyis az állami akaratot végrehajtsa, másfelől a gyakorlati élet gazdag tapasztalatait az illetékes felette álló faktorokhoz juttassa elvi elfogadás végett. Akár csak egy eleven vérkeringés.

Akkor, midőn a jegyző a törvényes jogszabályok rendelkezéseit végrehajtja, midőn a törvényen alapuló valamely hatósági határozatnak érvényt szerez, a köz érdekekben cselekszik, a köz ügyeit igazgatja, közjogi, szorosabban véve, közigazgatási jogi funkciót végez.

Nem kevésbé domborodik ki közjogi működése a község jegyzőjének a közigazgatási jog keretébe tartozó jogorvoslatoknál. Tudvalevően jogorvoslattal való élésnek akkor van helye, mikor valamely hatóság az egyes állampolgárt érdeklő ügyben nem az állami akaratnak megfelelően intézkedett, vagyis olyan határozatot hozott és szándékol végrehajtani, mely sérti az illetőnek törvényben védett jogait, érdekeit. Ilyenkor a feljogosítottal él a község jegyzőjét keresi fel azért, hogy a jogorvoslattal való élés lehetőségére, esetleg kimenetelére felvilágosítást nyújtson.

Ekkor a község jegyzője úgy jelentkezik, mint a szenvedett sérelemnek postása, ki a sérelmet az orvoslásra jogosult hatóság elé állítja; ekkor úgy jelentkezik a jegyző, mint meggyőzője az orvosló hatóságnak az iránt, hogy itt tényleg sérelem esett a félen; úgy jelentkezik ilyenkor a jegyző, mint a sérelmes határozat által megsértett állami akaratnak csatolása, kinek közvetítésével a sérelmes hatósági határozat az állam igazi akaratának megfelelően korrigáltatik.

És különösen akkor, midőn a jegyző a községi előjáróságban s néha külön is az egyesnek polgári viszonyaira kiható hatósági határozatot hoz, a szó szoros értelmében vett közigazgatási jogi funkciót végez, közjogi működést fejt ki.

A büntető jogban a községi jegyző tevékenysége nagyrészt a nyomozásban merül ki. A B. P. 85. §-a előjáróságot említ ugyan mindenütt, de a jegyzőt szokta érteni alatta. Ugyancsak ez a §. sorozza a községi előjáróságot a rendőri hatóságok közé. Itt a jegyző a megbontott jogrend helyreállításának másodrendű munkása, mint az, a kolozsvári egyetem egyik tanára jellemzően jegyzi meg büntető jogában. Itt is, mint némely más téren a jegyzőre hárult kötelesség és teljesítésével arányban álló közjogi jogosultságról nem beszélhetünk. S ha valamelyes közjogi határozattal bíró állaspont a község jegyzői javára érvényesült, az mindig az illető jegyzők önérvényesítésének és a büntető ügyekben eljárni jogosult tényezők abbéli felfogásának tudható be, hogy a fejlődő kor által kifejlesztett gyakorlatnak halgatag szabályait respektálják.

Érdekes és a jegyzők köztisztviselői minőségének felfogására jellemző, hogy az 1878. évi V. t.-cikket, mint a büntettekről és vétésekről szóló magyar büntető törvénykönyvet is fel kell használnunk köztisztviselői minőségünk bizonyítására; világos jelétül annak,

hogy a hol kedvezmények elnyeréséről van szó, ott nem köztisztviselő a község jegyzője, de a hol büntetendő cselekményt kell megtorolni, ott a szigorubb megítélés alá eső köztisztviselő minőség kétségtelen a község jegyzőjére nézve.

Hiába! ezt is közjogi helyzetnek hívják.
(Vége köv)

Régi levelekből.

IX.

Midőn mind azok, a melyek naponta avagy később történnek, s úgy a saját érdekünkbe, mint amaz erdélyi tartomány érdekében teendők azonnal össze nem foglalhatók és utasításul adhatók, a kormányzó és tanácsosok hűségére és titok tartására bizzuk, hogy úgy intézzék, miszerint a mi előnyeink és a tartomány érdekei mozdításának elé a mennyiben ez lehetséges. A mi károsodásunk pedig azon intézkedések által elháríthatassanak és nekünk minden bizonyosan tudtul adassék.

Mindezen előre bocsátottakban kifejezett akaratunk végrehajtandó.

(Ezen rendelet kelt a már kezdetén jelzett helyen és időben.)

Ezen császári parancs tehát a Napragy Demeter által készített és fölterjesztett memorandum alapján küldetett le a Székely Mózés által vezetett erdélyi hadsereg leveretése után.

Azon biztos reményben ringatta magát a Prágában székelő császár, hogy Erdélyt már teljesen leigázhatta s kis hazánkat németekkel elárasztva, nemzetünket megsemmisítheti, német tartományá alakíthatja át. A kik engedelmessé rab szolgái nem akarnak lenni, azokat ha mint földön futó koldusok nem menekülhetnek, legyilkoltatja, mert hiszen a nép és ország van az uralkodóért, s nem megfordítva. Ez az elv, ez az uralkodó eszme még ma is a hatalom biztárolnival.

Ugyan ezen eljárást mutatja történelmünk 100 évvel később a II-ik Rákóczy Ferencz által vezetett szerencsétlen végű nemzeti védelmi háború után. Ma is az óriási terjedelmű Rákóczy féle birtok nagyobb része német kézben van, csak kis része a Károlyi grótok tulajdonában, kiknek őse jól tudjuk, miért kapta. Másfél századdal később már nem a fegyverek hatalmával, hanem édes, hízogó, csábító szavakkal szövötközött Mária Terézia császárnő kitörölni a magyarságot az élők sorából és németté alakítani át. Két és fél század után ujólag az egyesült osztrák-orosz fegyverek győzelme után ezen törekvést látjuk, ezen intézkedések súlyát érezték apáink.

Később a szükségtől kényszerítve némi látszólagos függetlenségünk elismerését mutatták és a legalkotmányosabb király elnevezéssel diszítették uralkodónkat, mert mind azt a mit akart, a vezetők teljesíven, azt hitte a reményekkel táplálkozó, mélyebben nem kutató és gondolkodó tömeg, hogy a nemzet akaratát érvényesül.

Elhangzott azonban Clopiban napi a parancs, s ez eszünkbe juttatta, hogy ugyan azon családból, ugyanazon törekvésekkel ül az utód a királyi székben. Össz-monarchia s tehát Magyar-ország beolvasztása az osztrák örökös tartományokba a cél.

A nép csak adóalany a császári korona fényben tartása végett.

Iparunk, kereskedelmünk, szellemi előhaladásunkra szolgáló iskoláink fejlesztésére, támogatására nem tud áldozni pénzügyminiszterünk, mert kell — ha tengerünk nincs is — hatalmas csatahajókra, a katonaság szaporítására, a fegyveres erő fejlesztésére, melynek szelleme német ép úgy, mint 300 év előtt.

Gagyi Samu

Méhészet.

Teendők a kezdő méhészek számára.

Az időjárás augusztus hónapban nagyon kitünő volt. Eső és meleg egymást követték. A méhek gyűjtése azonban nagyon silány volt, a melynek egyedüli okozója a ragyaeső volt. Nagy mézhordásra már nem számíthatunk s a mi lesz is, az a méhek részére szükséges. A tarlóvetés és sarjukaszálás után a mézhordás megszűnik. A mézür kiürítésével igyekezzünk, hogy a fedődeszkákat még a méhek leragaszthassák.

Ha a mézür kiürítése alkalmával a mézürbe befedett vagy fedetlen mézzel telt kereteket találunk, nézzük meg a költőürben a keretek kiszedése által, hogy a költőürben van-e megfelelő mézmennyiség. Ha esetleg üres kereteket találunk a költőürben, azokat kiszedjük, a fiasításos kereteket az alsó sorban rakjuk. A költőür felsőkeretsorába pedig a mézürből kivett mézes kereteket a népesség arányához képest: 5—7 keretet be-tesztünk.

Most még bármi munkát veszély nélkül végezhetünk, mert még a méheknek van idejük a kiszedés által támadt réseket rendbe hozni. Vigyázzunk azonban, a hol mi rendezzük, hogy a kereteket úgy osszuk vagy rakjuk be, hogy a méhek ne keljen a mézet tovább hordani vagy ha tovább nem hordanak, a méhek hátrányára váljenek.

Előfordul, hogy az ablaknál a méhek a lépet, illetve kereteket nagyon sűrűn lepik el, s úgy néz ki egy első tekintetre, mint a legnépesebb méhesalád, azonban ha a kereteket kiszedjük, egy-két pár keret kivételével már csak egy-egy méh látható a lépeken. Az ilyen méhesalád építményét kiszedjük, az üres lépeket eltávolítjuk és annyira megszükitjük a kaptárt, hogy a méhek a homlokfalig foglalják el. Az ilyen méhesaláddal nagyon jól teszünk, ha méhek egyesítése által felerősítjük.

A megrajzott méhesaládokra legnagyobb figyelmet fordítsunk. Ugy az anya, mint a méz tekintetében, mert magukra hagyva, ezek semmisülnek meg leghamarabb ha nem is most, de a tél vagy a tavasz folyamán. A melyiket most kellőleg, minden tekintetben rendbe nem hozhatunk, azokat más családdal egyesítsük.

A rajok igen szépen fejlődtek kezdetben. Talán érezték, hogy számukra, illetve munkájukra rövid idő van, mert a hordás megcsappan. Különösen a késői rajoknak, ha van is építményük, méz kevés van. A mely rajnak kevés méze van, annak népessége sem elégséges. Az ilyen rajokat egyesítsük most, ne aggódjunk azon, hogy ezáltal méhállományunk létszáma apad, mert egy jó méhesalád többet ér, mint négy gyenge. Egy-két gyenge méhesalád az anya szempontjából betelelhető, de ennél nagyobb számú gyenge méhesalád tartását mellőzzük.

A rajoknál a teljesen ki nem épült kereteket távolítsuk el s ha szükséges, kiépített keretekkel pótoljuk.

A nyitott méhesben és a szabadban felállított kaptárakban csak alkalmas időben: reggel és este vagy esős időben dolgozzunk vagy szedjük ki az építményt, mert különben rablást idézünk elő, a melyet különösen kezdőméhészek nehezen tudnak beszűntetni.

A kinek befedett mézes kerete nincs a mézszegény családok mézhiány pótlására, a pergetett mézzel való etetést úgy a kaptárakban, mint a szalmakasokban, most idejében a szükséges mennyiségig eszközölje, mert a pergetett mézzel való késői etetés a méhek veszélyére fog valóni.

A szalmakasok kaptárba való átlakolásának most van a legjobb ideje. A méheket dobolás vagy leszédítés által a szalmakasból kivesszük, a lépeket a kasból kivágjuk és keretekbe illesztjük, két-három lépdarabot is összepárizhatunk a keretek léppel való ki-

töltésére. A kereteket aztán két helyen kenderfonállal átkötjük, a melyet a lép beragasztása után a méhek eltávolítanak. A mi or a lépeket a keretben rendbe hoztuk, a kaptár köllő-ürében kétszerben a mézesebbet a felső, a kevésbé mézeseket és fiasításos kereteket az alsó sorba berakjuk, a kidobolt vagy leszédített méheket a kaptárba beöntjük és a kaptárt a szalmakasz helyére állítjuk, a többi munkát a méhek elvégzik.

Ezen műveletet végre lehet hajtani, a mely sikerrel is jár. Azonban kezdő méhésztársainak nem ajánlom, öölönösen a ki jártassággal nem bír, az olyan nehézséggel jár és nem fizeti ki magát. Sokkal előnyösebb és célszerűbb a szalmakaszba békében hagyni őket, a hol biztosabb a kitelelésük, mint a kaptárba, a jövő tavaszon korábban rajzik, ad jó két rajt és ezeket kaptárba lehet könnyűszerrel telepíteni és a kasba a méhesalád továbbra is megmarad. Az is igaz, hogy kezdőméhészek nehezen tudnak várni, de tartsák meg azt a közmondást: aki sie!, elkészik.

Székelyzsombor, 1911. szeptember hó 4.

Ambrus András.
méhész.

HÍREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a budapesti „szövetkezeti igazgatók” nálunk ismeretlenek;
mondják, hogy a huszárok eltávozását egyetlen „kis lány” sem busulja;
mondják, hogy az oroszán bá'orságu honvédek itt birkaszelidekké nem változtak;
mondják, hogy a 8000 K-ás államsegély ki nem osztott részéből városi takarékoszt csinálnak;
mondják, hogy a nagy szünidő lejártával mindenki derekas munkához fogott;
mondják, hogy romlott dinyét a piacon nem árúsitának;
mondják, hogy nálunk a mungó babérok mind kivirágoztak;
mondják, hogy Kállay Tamás és Ugron Zoltán képviselő urak együttes repülőgépjükre szabadalmat nem nyertek
E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— Az érdem elismerése jutott kifejezésre ama tényben, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Barabás Endre kolozsvári állami tanítóképző-intézeti tanárt a dévai állami tanítóképző igazgatójának nevezte ki. Barabás Endre közéleti nagy munkássága, a székely ügyek előbb vitele érdekében kifejtett örökbecsű tevékenysége, szociális és nemzetgazdasági működése, mindmegannyi kimagasló főklya, melynek fényében tekintélyes, eleterős férfi eredményekben gazdag élete tárul elénk. Öszinte szívből örvendünk a „Székely-Udvarhely” régebbi munkatársának jól megérdemelt előhaladásán. A dévai tanítóképző önek pedig csak gratulálhatunk az érdemes, nagy tudású vezérhez.

— Repülő képviselő. A „Debreczeni Független Ujság” című, „pártoktól független politikai napilap”-ból olvassuk azt a nagy esetet, hogy „Kállay Tamás orsz. képviselőnek igen érdekes terve van... Ne ijedjétek meg jambor székely véreim. Nem fog hoz-

zátok repülni. Oh nem. Azaz még nem. Hiszen Khuen tata csak mondogatja, hogy így meg úgy választatni fog. De ne higgyétek. Az új választásokat nem bízzák reá. Ujabb milliókat majd másnak utalványoz Bécs. Abból az 50 koronásokat Kállay Tamás képviselő-jelölt ur nem lobogtatja köztetek s mikor jól kibámultatok raj' a magatokat, a falus-birónál itókára letébe nem helyezi. Tehát ne izgassatok szomjazó torkotokat Ivás most nem léssen. A könnyező vénasszonyok párt-fogoltja most nagy tettekhez készül. Repülni fog Budapesttől Debreczenen át Nyiregyházaig. Legyetek nyugodtak. Hozzatok még nem repül. Egyelőre falhoz állítani nincs szándékában Maró Gergely féle politikai maszlaggal. Negyvennyolcas külső mázzal még nem vonta be kortes beszédeit, hogy a töletek így kiforszírozott mandátummal egyenesen a munkapárti akolba repüljön. Most Nyiregyháza felé fog repülni Székelylyel, a székelyektől elvitt mandátummal. Vajjon a következő választáskor milyen programmal és hova repül!? Ide már vába jönne, mert -- a mint a hangulat mutatja -- még aeroplán nélkül is repülne...

— Az E. M. K. E. koszoruja. Holnap (pénteken) Mária nevenapján d. u. 4 órakor kegyeletes ünnepély lesz Székelyudvarhelyt, a Szejke furdó területén. Ekkor helyezik el néhai báró Orbán Balázs sirjára az Erdély-részi Magyar Közművelődési Egyesület koszoruját, melyet az alapítóról való megemlékezés jeléül küldött a jubiláló hazafias egyesület. Ismételten felhívjuk közönségünk érdeklődését ez ünnepélyes aktusra. Orbán Balázs a székelység büszkesége. Nevét a történelem örzi. Méltó, hogy ez alkalommal is kifejezést adjunk iránta érzett kegyeletes mely háánkknak.

— Jóska halála. Kovács Dániel ref. kollegiumi tanár, az alsófoku kereskedelmi és ipariskola igazgatója és neje Zayzou Irma súlyos családi csapásban rész sült. Jóska nevű fiuk, ki a székelyudvarhelyi ref. kollegiumnak volt tehetséges tanulója, életének 16-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése általános nagy részvét mellett e hó 4-én történt meg városunkban.

Közönség köréből*

Nyilatkozat. A „Székely-Udvarhely” 67-ik számában megjelent „Közigazgatók Árszámban” című támadásra e lap legközelebbi számában fogom megadni a méltó választ.

Homoródalmás, 1911. szept. 4-én.

Barra Lajos, k. jegyző.

„A titkos kezek”

(Ajánlva olvasásra Udvarhelyvármegye kultürembe-reinek.)

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országban, még azon is tul, volt egyszer egy jó erkölcsű, esöndes, békés falu... Egykor istenföld, vezetőit megbecsülö, jambor nép lakta. Papja, jegyzője, tanító, s örege, becsületes kereskedője valamikor a legszebb, legjobb egyetértésben éltek; de szerette, tisztelte és becsülte is ám az egész nép öket!
Fájdalom, ez az ideális állapot es boldogság nem tarthatott sokáig, mert egyszer csak elhalalozás folytán a falu vezetőségében személyi változás állott be, s ettől kezdve bomladozni kezdett a régi szép egyetértés...

Majd a jegyző, majd tanítók vették észre bosszankodva és elkeseredve, hogy munkakörükben, — melyet legjobb szándékkal és legjobb tu ásuk szerint igyekeztek betölteni, — titkos kezek zavarják öket...

* E rovatban minden közérdeklő felszólalásnak helyet adunk a beküldö felelősségére. Szerk.

A tanítók esöndes, békés emberek voltak s részben ezért, részben — mert körülmények is úgy hozták, — oda hagyták két évtizedes munkásságuk színhelyét, hogy az egyenetlenkedés elől kitérjenek. A jegyző azonban nem tehetett így; viszonyai a helységhez kötötték, s kénytelen volt felvenni a harcot a titkos kezekkel szemben. Sok akadémikusodó, idegölö, szervezetremlölö hajsza ellen kellett magát védelmeznie. Éjjel-nappal hordozták ellene az irásokat, gyűjtötték az aláírásokat. Nem egy vizsgálatot, sőt fegyelmit is kellett kiállania, de végül is a titkos kezek gyöngéknék bizonyultak az ö megsemmisítésére, s mikor már a titkos körmök néhány erősebb koppintást is szenvedtek e harcban, rövid időre látszólagos esönd és béke lett a faluban...

A titkos kezek oly ügyesen intézték a dolgot, hogy — mikor az ellenségeskedésből valamelyes baráti érintkezés lett, — az új tanítót tették meg a jegyző elleni hajszaért bünbaknak és az alattomos működés lassanként a tanító ellen kezdett irányulni. A módszer ismét a régi volt. A tanító ellen is éjjel-nappal járn kezdtek a faluban az irásokkal. Előbb-utóbb, de ö is megkapta a fegyelmit s annak nyomorúságos következményeit. Családjától elszakították, családi életét feldúlták. Amde jó az Istén, egészen megsemmisíteni a tanítót sem engedte, sőt igazát es ártatlanságát mindinkább kezdi napfényre deríteni. Az üldözött es meghurcolt tanítócsalád szerencsésére egy másik tanító is került a faluba, aki a titkos kezek működésével szemben sokkal keményebb legénynek bizonyult. Ez ellen a tanító ellen is megindultak az irások, szakadatlanul hordozták azokat a faluban. Közben a jegyzővel kötött fegyverszünet is unalmassá vált, s ellene is újból megkezdődött az áskálódás...

A hajsza éveken keresztül folyt es foly még ma is, de már nem fog sokáig folyni, mert a hosszútávú isteni gondviselés is megelégette végre a dolgot es nemsokára elhozza azt az időt, amikor a földi igazságszolgáltatás méltó ékszert fog illeszteni a titkos keze re...

Az aknamunka nem tarthat már soká, a bünhödés nincsen már messze, s a meghurcolt emberek igaza es ártatlansága bizonynyal kifog derülni; de ki teszi majd jóvá azt a rettenetes erkölcsi rombolást, amit a vallásos, jóerkölcsű, becsületes nép között végzett a vezetök torzsalkodása es a sok iráshordozás? Vajjon kinek fog hinni es kibelen fog bizni többé az a nép, mely előtt minden vezető embernek es előjárónak tekintélyt örökre tönkre tették a titkos kezek? Egy század kulturája sem lesz képes helyre hozni ezt a rettenetes erkölcsi rombolást, melynél csak az a lelkiismeretlenség szörnyűségesebb, amellyel a titkos kezek tulajdonosa végezte éveken át a közönségen a maga he-rostratesi munkáját!

Székelykeresztur, 1911. szept. 3-án.

Péter Lajos
unit. gimn. tanár

Nyílt tér*

Szabó Mózes urnak Homoródalmás.

Ugy ön, mint 300 aláíró társa igyenességet tisztelve szemlélem es önököt aláírásukért nem kárhoztatom.

Becsülöm, hogy a farkast az akolba nem eresztik. De mégis kijelentem, hogy az önök hátamegetti es j' hiszeműségébe kapaszkodó értelmi szerzöt, ki azt meri állítani, hogy az igazgató koma, a jegyzővel éccakánkint görbe utakon Udvarhelyre jár es nem bizonyítja, pizskos gazembernek nyilvánitom.

H. almás, 1911. szept. 4-én.

Kiss Mózes.

ig. tanító.

* Az e rovatban megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

FIGYELEM!

AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ILY LÁTHATÓ KÉPEKKEL VÁLÓDIAK.
M. ÖVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Feladás hirdetés.

A szolokmai ref. egyház közseg tulajdonát képező 12 kat bold területen kifejt és lebelyegezett bükk és 3 drb. fagyfából álló, mintegy 1066 m³ műszaki célokra alkalmas és 1151 m³ tűzfát tartalmazó erdő részlet nyilvános szóbeli árverésen a helyszínen *foljón 4. évi október hó 4-én* eladatik.

Becsérték 3043 korona 55 filler, melyen alól az erdő részlet el nem adatik.

Biztosítvány a becsérték 10 % a. Árverési feltételek megtekinthetők a szolokmai ref. egyház közseg vezetőségénél.

Szolokma, 1911 szept. hó 4-én
Jakab Károly,
ref. egyházgondnok.

Eladó ház. Szekelyudvarhelyi Bátori utca 2. sz. alatt 5 szobás ház szabad kezből eladó. Bővebb felvilágosítást ad ugyanott Ráduly János.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódeli közül a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingven mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZAR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-utca 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Síremlékek és lépcsőkövek
Szekelyudvarhely,
Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

Zongora-, ének-, zene-elméleti és gyakorlati órákat

fiúk- és leányok részére igen mérsékelt áron elvállal, ugyszintén mindennemű női kézimunkát, **himzési, olaj- és üvegfestést** művészi kivitelben teljesít özv. **Mihálovits Béláné** tanárné Szekelyudvarhelyt, Petőfi-utca 31. szám.

Ki a Yes-Oui-Si

minden bopot megrendeli, játszva — a nyelv megérőltetés nélkül és az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadása csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97. sz. a „Szekely-Udvarhely”-re való hivatalozással mutatványszámot szivesen küld bárhova.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-morát, Talmud-erkölcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember ismeri a Talmudot, nem ismeri éppen azokat a részeket, amelyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek megővése céljából ismernie kellene.

A Talmud a zsidó rabbiképzők tananyaga, ez az ő theologiájuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémregény, ami ennél érdekesebb lenne.

A Talmud kivonatos, de szó szerinti fordításban most jelenik meg 320 kvartaldalon. Ára 10 korona. Népies kiadás 2 K, 2 drb 3 K, 3 drb 4 korona. Megrendelhető:

„A Kereszt” kiadóhivatalában Budapest, III. Nád-utca 1. szám.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízástól azonnal megvásárol, esetleg értékel vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol.

Dietrich Gyula ötvös-mester. **Kolozsvárt.**

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgönycim: **Dietrich ékszerész Kolozsvár**

BORI!

Ferrangel Gyula szekelyudvarhelyi borszárművelő-gazdálkodóné

A legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szüreti kilitásokra való tekintetből ármérséklés.

ÉRTESETÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák. Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48 as függetlenségi lap, Udvarhelyi egyetemes legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATO- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és irodai papírok.

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógép-papírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszminták, szépirási és rendezési minták. Olcsó legyező-falrajzok, klozet-papírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-érszények, okmány és irománytáskák.

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

KÖNYVNYOMDÁJÁT

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, röntollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísztollszárazak. Irónok, fekete, színe irónok, notes irónok, csavarirónok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlázó kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hang-góló-sípok és orgonák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes **Magyar Könyvtár**. A szekelyudvarhelyi **középiszkolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főlkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (block), dárcsa és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-szífesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegkek, képesok stb.